

γαμπρός

γαμπρός, ο, ουσ. [*<αρχ. γαμβρός*], ο γαμπρός. **1α.** αυτός που κατά τις εξόδους του, ιδίως τις νυχτερινές, φροντίζει πάρα πολύ την εμφάνισή του: «κάθε φορά που βγαίνει για διασκέδαση, είναι σαν γαμπρός». **β.** στον πλ. **οι γαμπροί**, (ειρωνικά) οι καλοντυμένοι νεαροί, που πηγαίνουν στα μπαρ ή στα μπουζουκτσίδικα και επιδιώκουν να συνάψουν ερωτικές σχέσεις με τις μπαργούμεν ή τις τραγουδίστριες: «απ' τη μέρα που έφερε εκείνες τις Γεωργιανές, γέμισε το μπαρ του από γαμπρούς». **2.** (στη γλώσσα της αργκό) αυτός που ενδιαφέρεται για κάτι, ιδίως να προβεί σε κάποια αγορά: «αν εξακολουθείς να θέλεις να πουλήσεις το διαμέρισμά σου, σου 'χω έτοιμο γαμπρό». (Ακολουθούν 22 φρ.)·

- αν θέλ' η νύφη κι ο γαμπρός, τύφλα να 'χει ο πεθερός, βλ. λ. [πεθερός](#)·

- από γενιά να 'ν' ο γαμπρός και να 'ναι φημισμένος, λέγεται στην περίπτωση που επιδιώκουμε τον καλύτερο συνδυασμό για το άτομο που θέλουμε να πάρουμε στη δουλειά μας: «όποιον παίρνει στη δουλειά του, τον περνάει από κόσκινο, γιατί, σύμφωνα με την τακτική του, από γενιά να 'ν' ο γαμπρός και να 'ναι φημισμένος»·

- για το γαμπρό κι ο κόκορας γεννά αβγό, δηλώνει πως για το χατίρι του γαμπρού, ιδίως όταν βρίσκεται στο στάδιο του αρραβώνα, όλα γίνονται, κάθε επιθυμία του πραγματοποιείται από τα πεθερικά του: «απ' τη μέρα που αρραβωνιάστηκε την κόρη τους, τον έχουν στα όπα όπα, γιατί για το γαμπρό κι ο κόκορας γεννά αβγό»·

- ήρθε (πήγε) σαν γαμπρός, ήρθε (πήγε) ντυμένος πολύ επίσημα: «τον προσκάλεσα στο πάρτι μου κι ήρθε σαν γαμπρός || τον έστειλα στο σπίτι της κουνιάδας μου και πήγε σαν γαμπρός»·

- και γαμπρός! ευχή σε ανύπαντρο άντρα που είχε μια σπουδαία επιτυχία να τη συμπληρώσει ή να την ολοκληρώσει και με έναν γάμο. Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *άιντε* ή το *άντε* ή το *του χρόνου* ή *άιντε και του χρόνου* ή *άντε και του χρόνου*·

- καλορίζικος ο γαμπρός! ευχή που δίνεται στους οικείους της νύφης·

- καμαρώνει σαν γαμπρός, νιώθει πολύ περήφανος, πολύ ικανοποιημένος και το δείχνει με την έκφρασή του: «κάθε φορά που στέκεται δίπλα στον αρχηγό του κόμματος, καμαρώνει σαν γαμπρός»·

- ντύνομαι γαμπρός, παντρεύομαι: «ήμουν τρία χρόνια αρραβωνιασμένος μαζί της και την Κυριακή ντύνομαι γαμπρός». (Λαϊκό τραγούδι: *εργένης είναι κι ο Χριστός κορόιδο δεν επιάστηκε, ούτε που ντύθηκε γαμπρός ούτε π' αρραβωνιάστηκε*)·

- ντύνομαι σαν γαμπρός, ντύνομαι πολύ επίσημα, φορώ τα καλά μου: «κάθε φορά που πηγαίνω στα μπουζούκια, ντύνομαι σαν γαμπρός». (Λαϊκό τραγούδι: *όταν θα φύγεις και κλείσεις την πόρτα, θ' ανάψω τα φώτα, θα ντυθώ γαμπρός κι από δω και μπρος...*)·

- ντύνουν το γαμπρό, τον βοηθούν να ντυθεί με το επίσημο κουστόμι του γάμου του: «μέσα στο δωμάτιο είναι οι φίλοι και ντύνουν το γαμπρό»·

- όλη η βρομάδα του γαμπρού κι η Κυριακή της νύφης, βλ. λ. [νύφη](#)·

- όρσε γαμπρέ κουφέτα! ειρωνική ή υβριστική επιφωνηματική έκφραση, για να δηλώσουμε την έντονη αντίρρησή μας στα λόγια ή στην επιθυμία κάποιου, και συνοδεύεται από μούντζα ή συνοδεύει τη μούντζα: «όρσε γαμπρέ κουφέτα, που έγιναν τα πράγματα έτσι όπως μας τα λες! || όρσε γαμπρέ κουφέτα, που θα σ' αφήσω να περάσεις πρώτος!». Συνήθως, για περισσότερη έμφαση, η μούντζα δίνεται και με τα δυο χέρια με τη μια παλάμη να έρχεται και να χτυπάει με δύναμη πάνω στην εξωτερική επιφάνεια της άλλης παλάμης. Πολλές φορές, αντί της φρ. παρατηρείται μόνο η χειρονομία·

- ούτε γαμπρός να ντυνόσουν! έκφραση αγανάκτησης σε άντρα που καθυστερεί πολύ, προσέχοντας το ντύσιμό του, και μας έχει αναγκάζει να τον περιμένουμε για μεγάλο χρονικό διάστημα. Αναφορά στην προετοιμασία του

γαμπρού πριν από την τελετή του γάμου·

- ούτε γαμπρός να στολιζόσουν! βλ. φρ. ούτε γαμπρός να ντυνόσουν(!)·

- ποιος παινάει το γαμπρό; Η κλανιάρα η πεθερά, ο έπαινος σε συγγενικό πρόσωπο είναι πολλές φορές χωρίς αξία: «να παίνευε κάποιος άλλος το γιο του, θα τον πίστευα αλλά, γι' αυτόν θα πω: ποιος παινάει το γαμπρό; Η κλανιάρα η πεθερά»·

- πολύφερνος γαμπρός, άντρας που βρίσκεται σε ηλικία γάμου, για τον οποίο, λόγω της ομορφιάς του ή του πλούτου του, εκδηλώνουν το ενδιαφέρον να τον παντρευτούν πολλές ανάλογες γυναίκες: «απ' τη μέρα που άρχισε να κάνει κοσμική ζωή, είναι απ' τους πιο πολύφερνους γαμπρούς, γιατί και πολύ ομορφόπαιδο είναι και το εργοστάσιο του πατέρα του θα κληρονομήσει»·

- σαν θέλ' η νύφη κι ο γαμπρός, τύφλα να 'χει ο πεθερός, βλ. λ. [πεθερός](#)·

- στο τέλος ξυρίζουν το γαμπρό, **α.** προειδοποιητική έκφραση, που λέγεται με ελαφρά ειρωνικό ή απειλητικό τόνο σε κάποιον που ενεργεί απερίσκεπτα ή επιπόλαια, και έχει την έννοια ότι θα εμφανιστούν αργότερα τα κακά επακόλουθα των ενεργειών του: «τώρα δε μ' ακούς και κάνεις του κεφαλιού σου, αλλά θα 'ρθει η μέρα που θα το μετανιώσεις, γιατί στο τέλος ξυρίζουν το γαμπρό || μην παραγγέλνεις πολλά και ακριβά πράγματα, γιατί στο τέλος ξυρίζουν το γαμπρό». **β.** προειδοποιητική έκφραση σε κάποιον, που άρχισε μια δουλειά, να μην ξεθαρρέψει που στα πρώτα στάδιά της του φαίνεται εύκολη, γιατί οι δυσκολίες της θα φανούν αργότερα: «έχε το νου σου στη δουλειά και μην ξεθαρρέυεις που άρχισε εύκολα, γιατί στο τέλος ξυρίζουν το γαμπρό». Συνών. πίσω είναι τα φίδια με τις ουρές / πίσω έχει η αχλάδα την ουρά·

- στολίζομαι σαν γαμπρός, βλ. φρ. ντύνομαι σαν γαμπρός·

- στολίζουν το γαμπρό, βλ. συνηθέστ. ντύνουν το γαμπρό·

- το χαρτί και το μελάνι τον καλό γαμπρό τον κάνει, ο μορφωμένος άντρας είναι γαμπρός περιζήτητος: «τώρα που είσαι σε ηλικία γάμου, κόρη μου, να μη βλέπεις την ομορφιά στον άντρα και να θυμάσαι πως το χαρτί και το μελάνι τον καλό γαμπρό τον κάνει»·

- χωρίς γαμπρό γάμος δε γίνεται, τίποτε δε μπορεί να πετύχει κανείς, αν δεν υπάρχουν οι απαραίτητες προϋποθέσεις: «για να ξεκινήσει η δουλειά, χρειάζονται λεφτά, γιατί χωρίς γαμπρό γάμος δε γίνεται»·